

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ГЕОГРАФИЈА

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2024./2025.

GEO.61.SR.R.K1.52

63702

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

C *UK*

↑   ↑
Преписан тачан одговор   Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака у испитној књижици:

(Матура)   државна матура

UK

↑   ↑   ↑
Прецртан погрешан одговор у заградама   Тачан одговор   Параф (скраћени потпис)

ОВДЕ ПРИТИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ГЕОГРАФИЈА

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

G
E
O

Лист за одговоре

D-S061

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
18.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
19.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
20.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
21.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Шифра оцењивача: _____

GEO.61.SR.R.L1.02

63703

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

GEO

22. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐23. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐24. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐25. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐26. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐27. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐28. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐29. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐30. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐31. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐32. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐33. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐34. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐35. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐36. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐37. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐38. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ NO ☐39. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐40. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐41. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐42. Попуњава 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не окрећите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у безбедносној кесици.

Испит траје 90 минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете да пишете по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице је приказан начин означавања одговора и начини исправљања погрешака. При исправљању погрешака потребно је ставити скраћени потпис.

Употребљавајте искључиво хемијску оловку којом се пише плавом или црном бојом.

Кад решите задатке, проверите одговоре.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 50 страница, од тога 3 празне.

I Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само један је тачан.
Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

1. Који од наведених акронима означава организацију Уједињених нација која делује као међународни форум за отворену расправу о проблемима хране и пољопривреде те ради како би искоренила сиромаштво и глад, повећала пољопривредну продуктивност, обезбедила прехранбену безбедност и побољшала квалитет живота становништва у руралним подручјима?
- A. FAO
B. UNDP
C. UNEP
D. WHO

(1 бод)

2. Пажљиво посматрајте приложену табелу.

Жупанија	Број становника		Промена 2021/2011. (у %)
	2011.	2021.	
Дубровачко-неретванска	122 568	115 564	−5,71
Крапинско-загорска	132 892	120 702	−9,17
Вараждинска	175 951	159 487	−9,36
Загребачка	317 606	299 985	−5,55

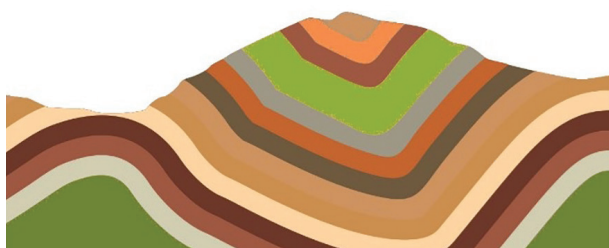
Табела садржи податке пописа становништва у Хрватској 2011. и 2021. године за четири изабране жупаније.

Која жупанија је изгубила апсолутно најмањи број становника од 2011. до 2021. године?

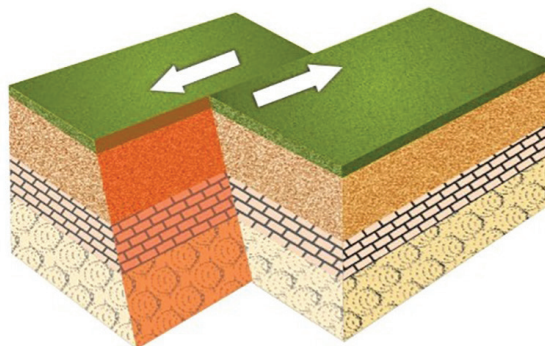
- A. Дубровачко-неретванска жупанија
B. Крапинско-загорска жупанија
C. Вараждинска жупанија
D. Загребачка жупанија

(1 бод)

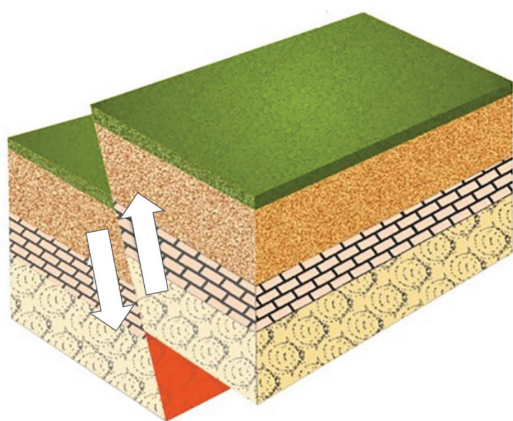
3. Пажљиво посматрајте графичке прилоге.

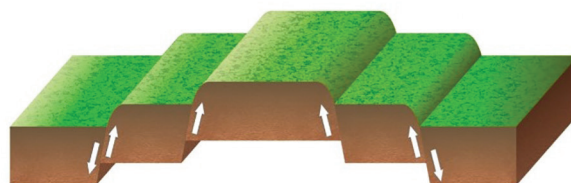
1

2

3

4

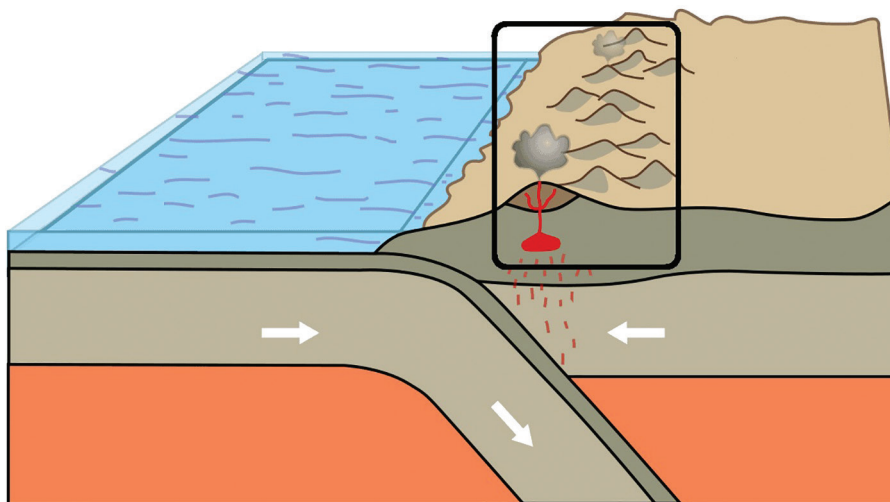
Којим бројем је означен графички прилог који приказује реверсни расед?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

Географија

4. Пажљиво посматрајте графички прилог.

Који је назив процеса којим настаје означено подручје на графичком прилогу?

- A. океанизација
- B. орогенеза
- C. раздвајање
- D. клизање

(1 бод)

5. Пажљиво посматрајте приложену фотографију.

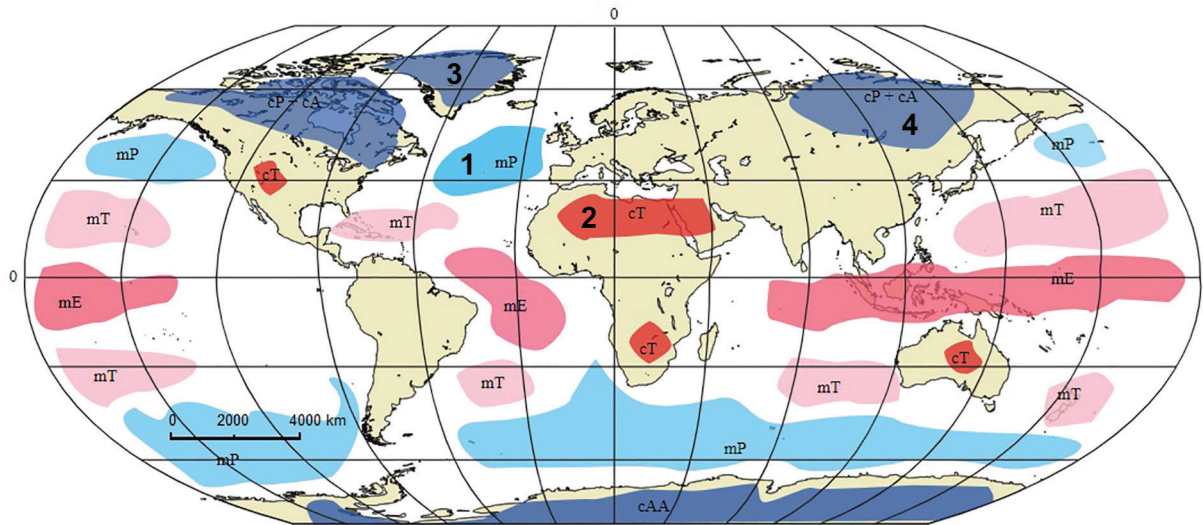
Који тип острва према начину настанка је приказан на фотографији?

- A. континентални
- B. речни
- C. тектонски
- D. вулкански

(1 бод)

Географија

6. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

Којим бројем је означена ваздушна маса чијим премештањем Хрватска прима највеће количине падавина?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

7. Која од наведених тврдњи о обележјима циклона је тачна?

- A. У циклону је ваздушни притисак виши у центру него на ивицама.
- B. У циклону низак ваздушни притисак може узроковати изражено спуштање нивоа мора.
- C. У циклону на северној полулопти ваздух у приземном слоју струји у смеру казаљке на сату.
- D. У циклону се у вертикалном пресеку јасно уочава дизање ваздуха уз топлу фронталну површину.

(1 бод)

8. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

Којим бројем на приложеној географској карти је означено затворено море?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

Географија

9. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

Приложена географска карта приказује типове проточних режима на изабраним станицама у Хрватској.

Који је назив типа проточног режима реке Лике?

- A. алпски снежно-кишни режим
- B. динарски кишно-снежни режим
- C. перипанонски кишно-снежни режим
- D. средоземни кишно-снежни режим

(1 бод)

10. Пажљиво прочитајте приложени текст.

Загребачка жупанија је 2011. године имала 317 606 становника, а 2021. године 299 985 становника. У међупописном периоду 2011 – 2021. године миграциони салдо је износио -7487, а укупно природно кретање -8799 становника.

Који је подтип (тренд) општег кретања становништва имала Загребачка жупанија у међупописном периоду 2011 – 2021. године?

- A. E1
- B. E2
- C. E3
- D. E4

(1 бод)

11. Пажљиво посматрајте приложену табелу.

Држава	Очекивано трајање живота (у годинама)		
	Жене	Мушкарци	Укупно
Француска	86,08	80,50	83,35
Хрватска	82,14	76,61	79,40
Италија	86,13	82,15	84,20
САД	82,23	77,27	79,74
Уједињено Краљевство	83,97	80,61	82,31

Табела садржи податке о очекиваном трајању живота (у годинама) рођених 2023. године за изабране државе.

Која држава има Хрватској најсличније очекивано трајање живота?

- A. Француска
- B. Италија
- C. САД
- D. Уједињено Краљевство

(1 бод)

Географија

---

12. Који од наведених градова има највиши ранг управно-административне функције у својој држави?

- A. Барселона
- B. Канбера
- C. Истанбул
- D. Њујорк

(1 бод)

13. Пажљиво посматрајте приложену фотографију.

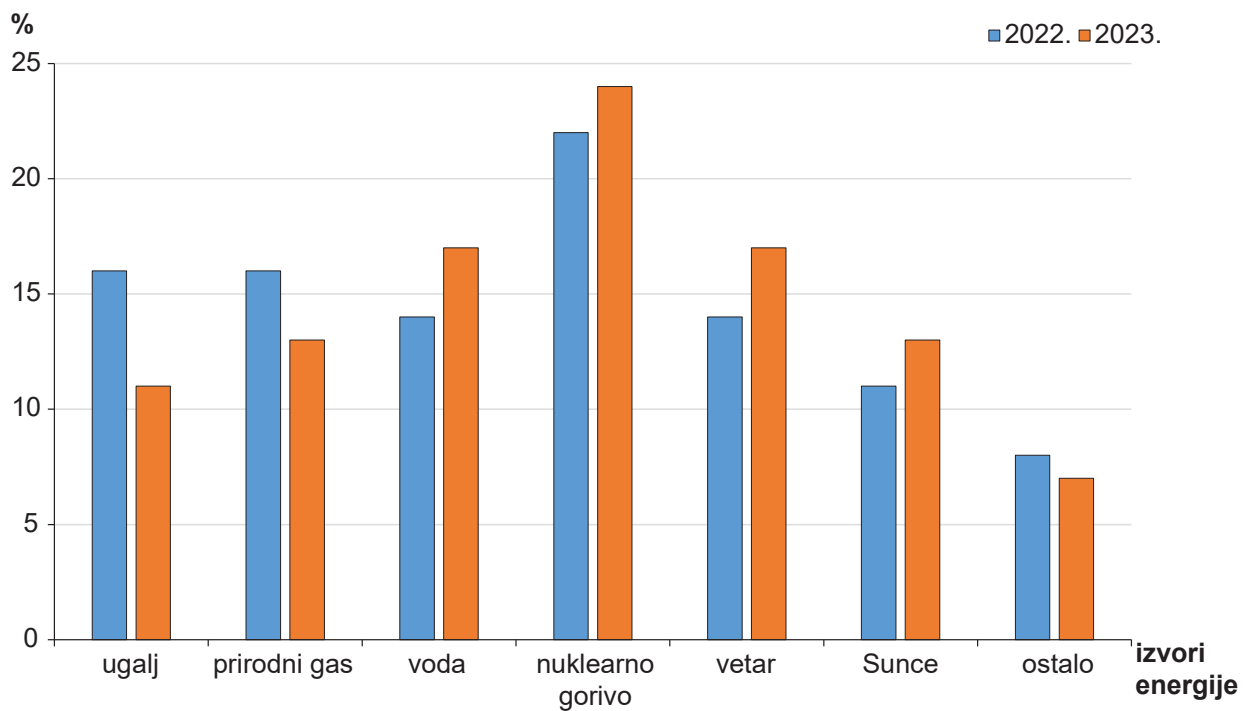

Који је природно-географски фактор, уз климу, кључан за развој приказане привредне делатности?

- A. рељеф
- B. стене
- C. земљиште
- D. вегетација

(1 бод)

14. Пажљиво посматрајте приложени дијаграм.

Дијаграм приказује структуру укупне производње електричне енергије у Европској унији 2022. и 2023. године према изворима енергије. Који од наведених извора енергије је имао најмањи релативни пораст у приказаном периоду?

- A. нуклеарно гориво
- B. Сунце
- C. ветар
- D. вода

(1 бод)

Географија

15. Пажљиво посматрајте приложене фотографије.

1

2

3

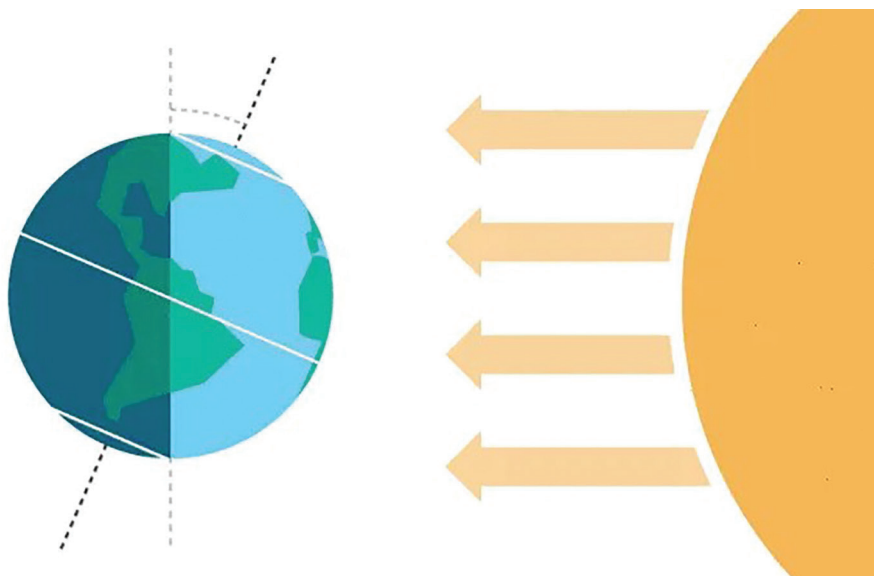
4

На фотографијама су приказани неки селективни облици туризма.
Којим бројем је означена фотографија на којој је приказано *гламповање*?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

16. Пажљиво посматрајте графички прилог.

Који датум у преступној години је везан уз приказани специфичан положај Земље на графичком прилогу?

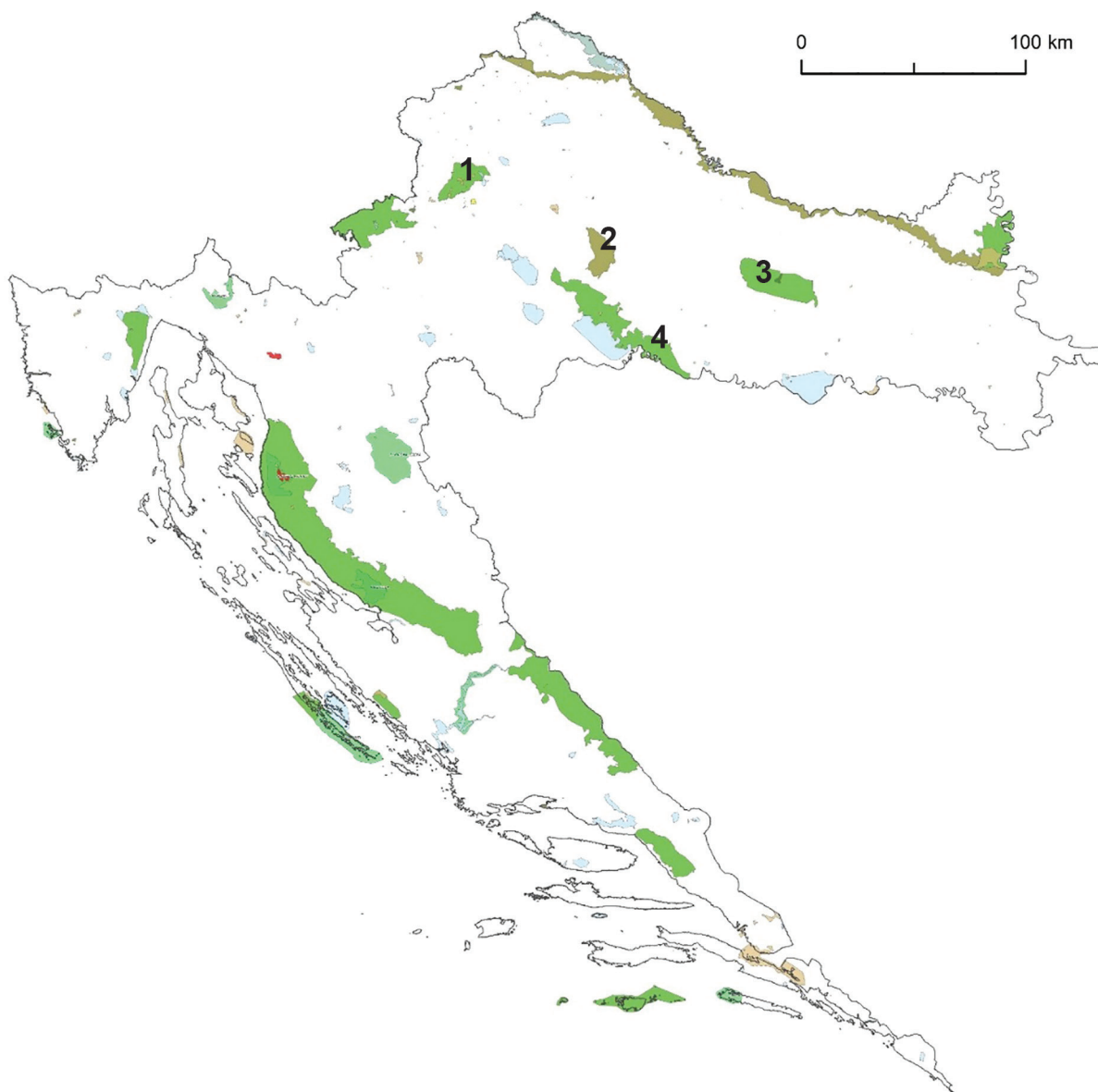
- A. 20. март
- B. 20. јун
- C. 22. септембар
- D. 20. децембар

(1 бод)

Географија

17. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

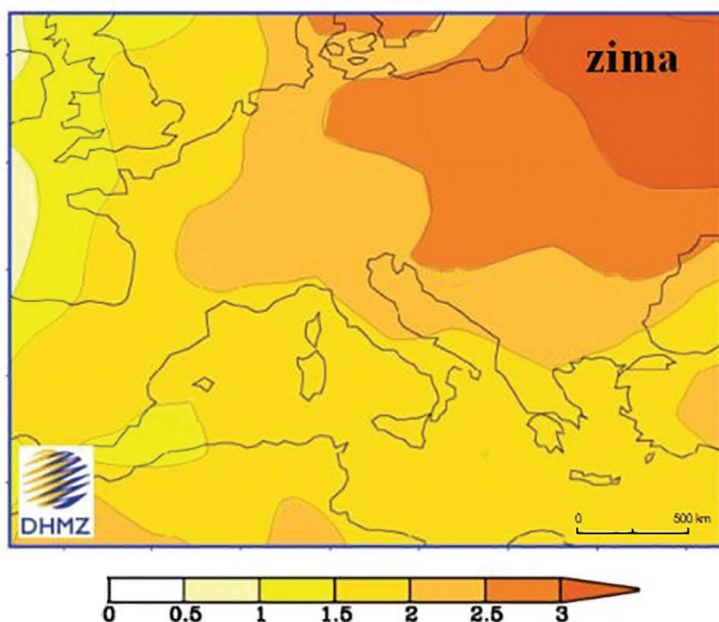

Којим бројем је означен први хрватски геопарк који припада UNESCO-вој светској мрежи геопаркова?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

18. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

Географска карта приказује пројекцију промене приземне температуре ваздуха зими (у °C) у Европи за период од 2041. до 2070. у односу на период од 1961. до 1990. године. У којој од наведених регија Европе се зими очекује пораст температуре ваздуха 3 °C и више?

- A. у Источној Европи
- B. у Југоисточној Европи
- C. у Средњој Европи
- D. у Западној Европи

(1 бод)

Географија

19. Пажљиво посматрајте приложене фотографије.

1

2

3

4

Којим бројем је означена фотографија која приказује земљиште са највећим уделом хумуса значајним за гајење ратарских култура?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

20. Пажљиво прочитајте приложени текст.

У Барселони је постављено око 500 km оптичких каблова како би се обезбедио доток информација у сензоре за читавање употребе паркирних места у граду и усклађивање цена паркирања у реалном времену.

Градске власти Ханџоуа су развиле „градски мозак”, апликацију која може у реалном времену анализирати густину саобраћаја и јављати где су потешкоће и застоји у саобраћају.

Барометар Осла (енг. *The Oslo Barometer*) је пројекат покренут у Ослу како би се вредновали и повезали резултати политике интеграције са њиховим утицајем на друштво. Талин, главни град Естоније, проглашен је добитником награде Зелена престолница Европе 2023. године.

Који од наведених градова је пример укључивог града?

- A.** Барселона
- B.** Ханџоу
- C.** Осло
- D.** Талин

(1 бод)

Географија

21. Пажљиво посматрајте приложене фотографије.

1

2

3

4

Којим бројем је означена прва генетски модификована култура одобрена за људску исхрану?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

II Задаци кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором (речју, словом или бројем) или допуните реченицу, карту односно табелу уписивањем садржаја који недостаје или одговорите најмање једном реченицом.

Одговоре упишите само на предвиђено место у испитној књижици.

Сваки тачан одговор доноси један бод.

22. Пажљиво посматрајте приложене фотографије.

Који је заједнички назив група са Каставског подручја приказаних на фотографијама чији је годишњи покладни обичај уписан на UNESCO-ву листу нематеријалног културног наслеђа?

(1 бод)

23. Пажљиво посматрајте приложену фотографију.

Објасните настанак приказаног рељефног облика наводећи назив рељефног облика и назив процеса настанка.

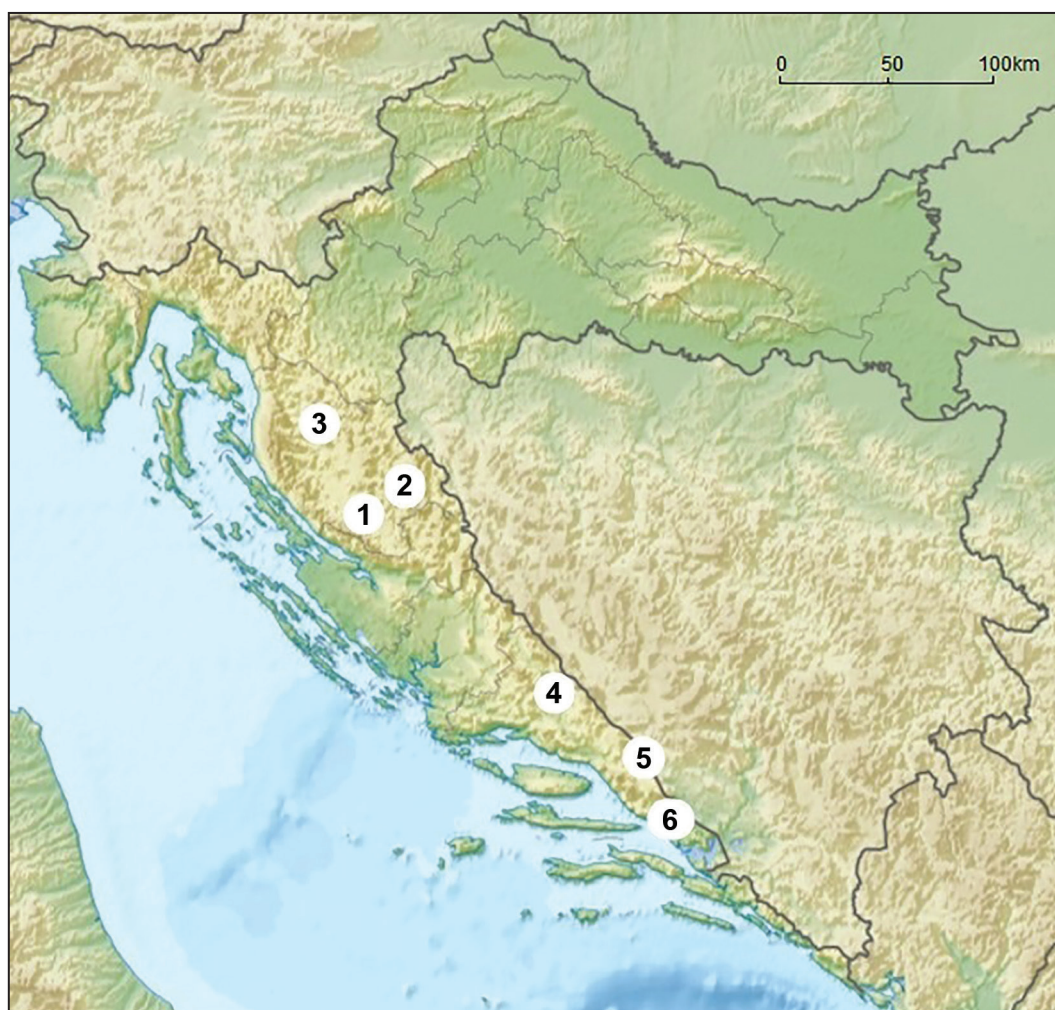

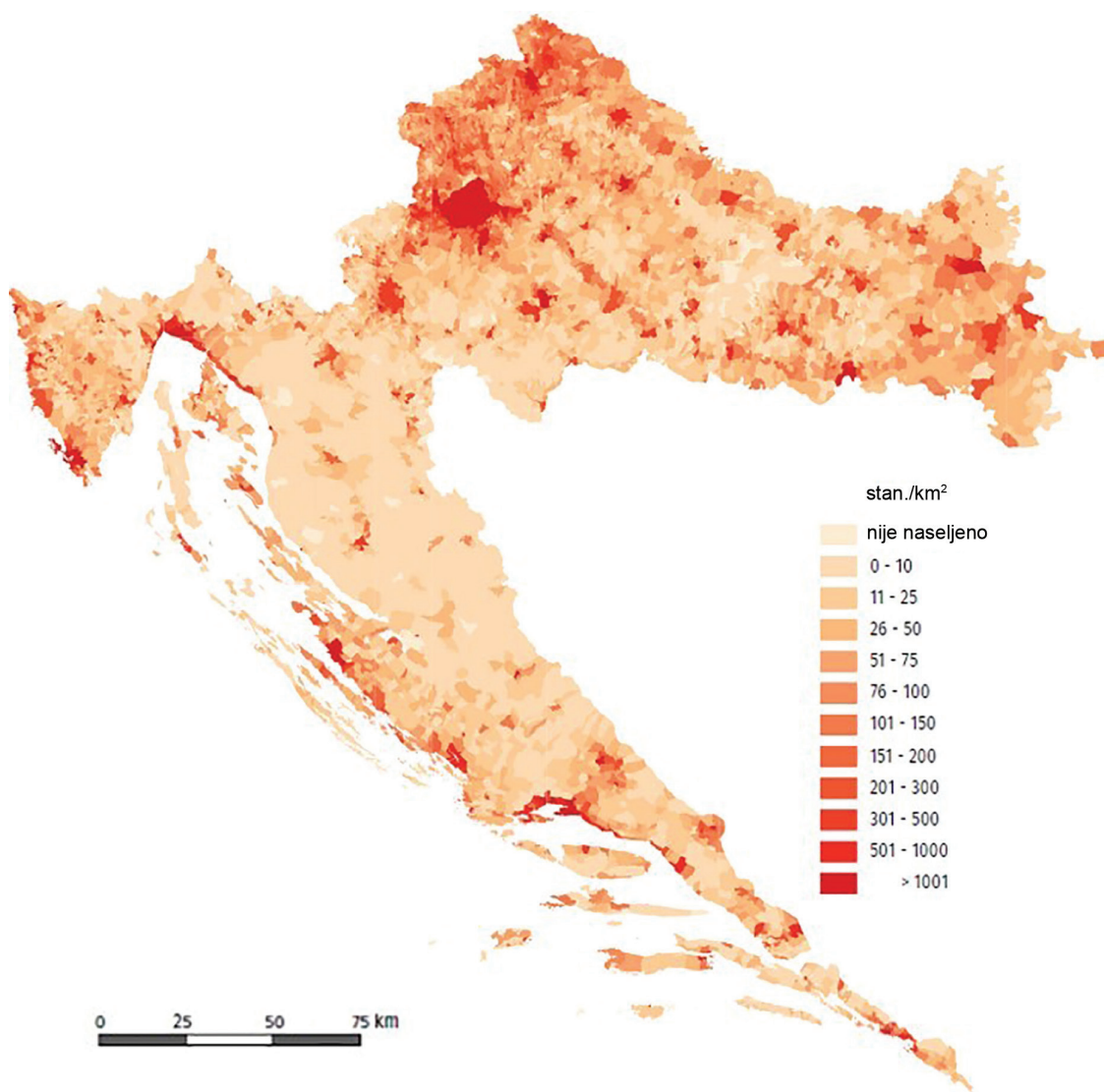
(1 бод)

Географија

24. Пажљиво посматрајте приложене географске карте.

Који је назив рељефног облика чије су локације означене бројевима на географској карти?

Упоредите густину насељености рељефног облика чије су локације означене бројевима на географској карти и околних подручја.

(1 бод)

Географија

25. Пажљиво посматрајте приложену табелу.

месеци	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	годишње
2022. година	19	31	8	85	57	46	35	49	195	24	90	102	741
2023. година	128	40	83	67	116	72	97	104	67	55	156	90	1075

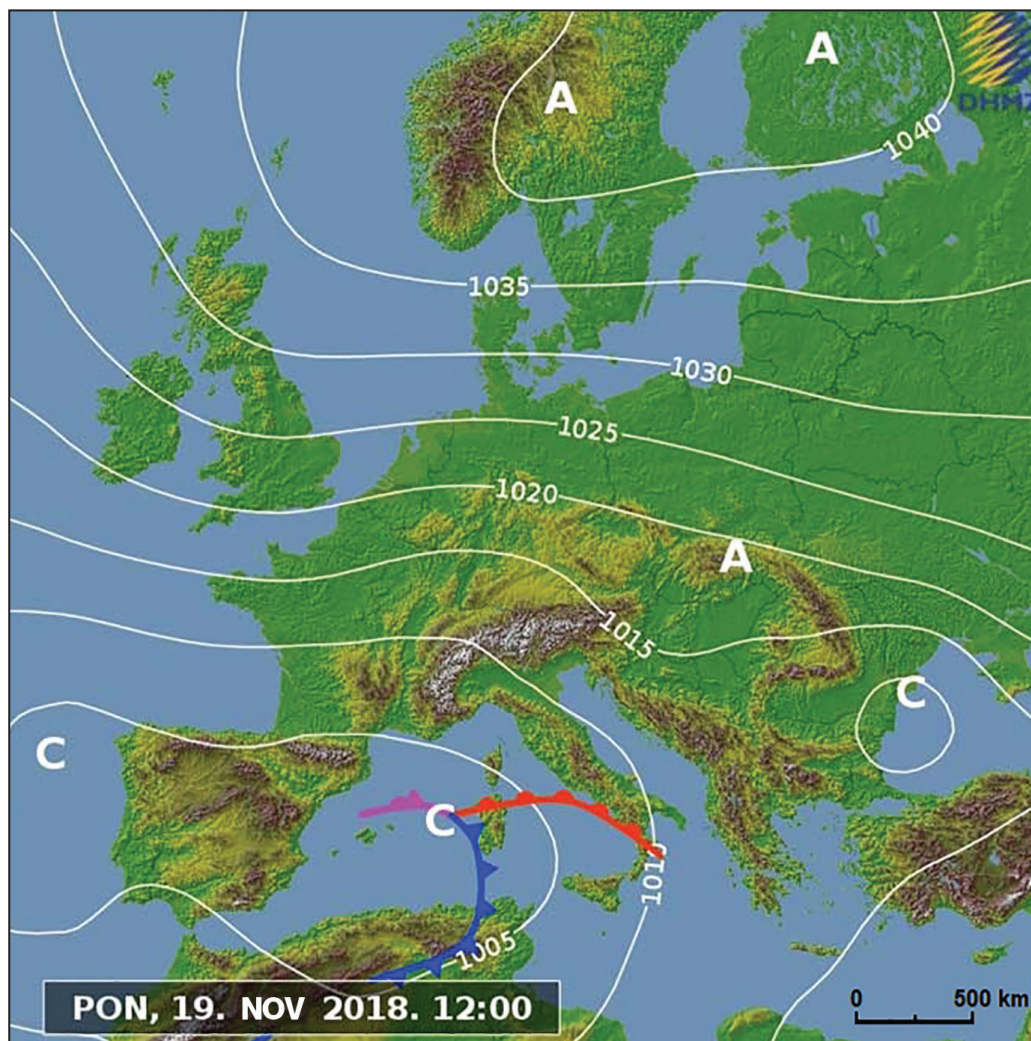
Табела приказује месечну и годишњу количину падавина у метеоролошкој станици Бјеловар 2022. и 2023. године у милиметрима.

У која два климатолошка годишња доба је забележен значајан пораст количине падавина 2023. у односу на 2022. годину?

(1 бод)

26. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

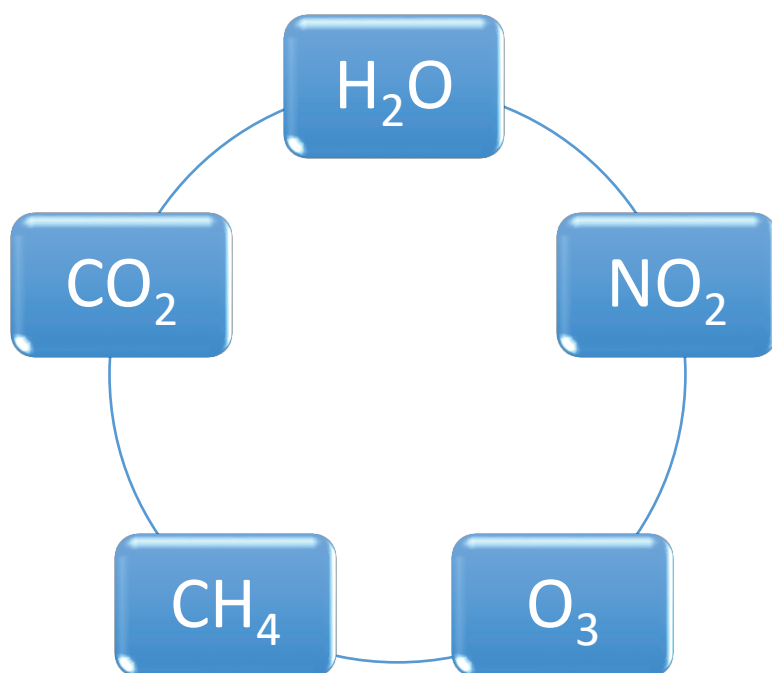
С обзиром на синоптичку ситуацију, у Далмацији се поподне очекује дување ветра. Који је назив и смер дувања тог ветра?

Назив ветра: _____

Смер дувања ветра: _____

(1 бод)

27. Пажљиво посматрајте графички прилог.

Која је улога гасова чије су хемијске формуле приказане на графичком прилогу у процесу настанка стакленичког ефекта?

(1 бод)

28. Пажљиво посматрајте приложене фотографије.

Опишите организовани систем заштите града Загреба од поплава.

(1 бод)

Географија

29. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

Који је исправан хронолошки поредак настанка сегмената хрватских граница означених бројевима?

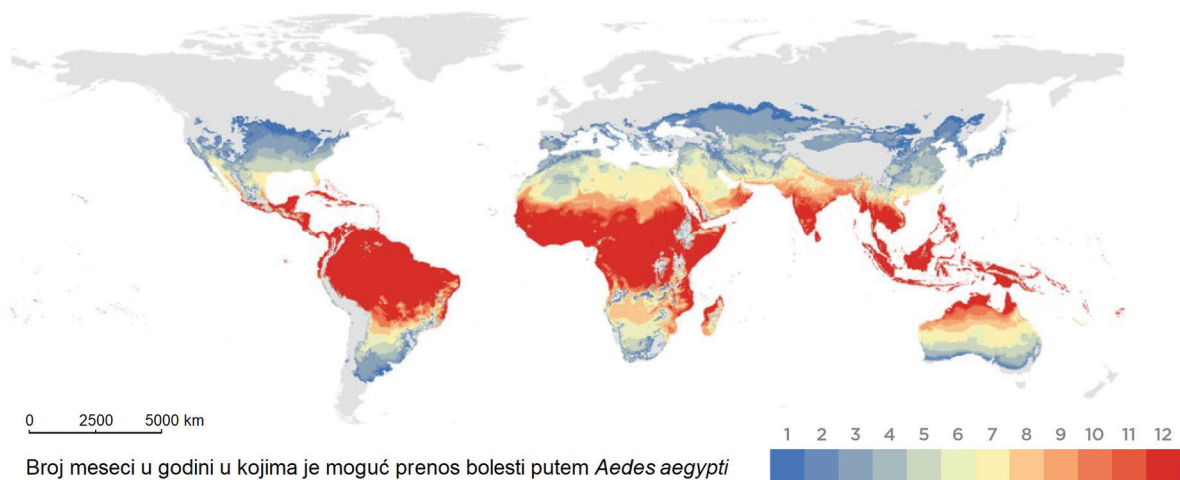
(Упишите припадајући број на одговарајуће место.)

_____ - _____ - _____ - _____

(1 бод)

30. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

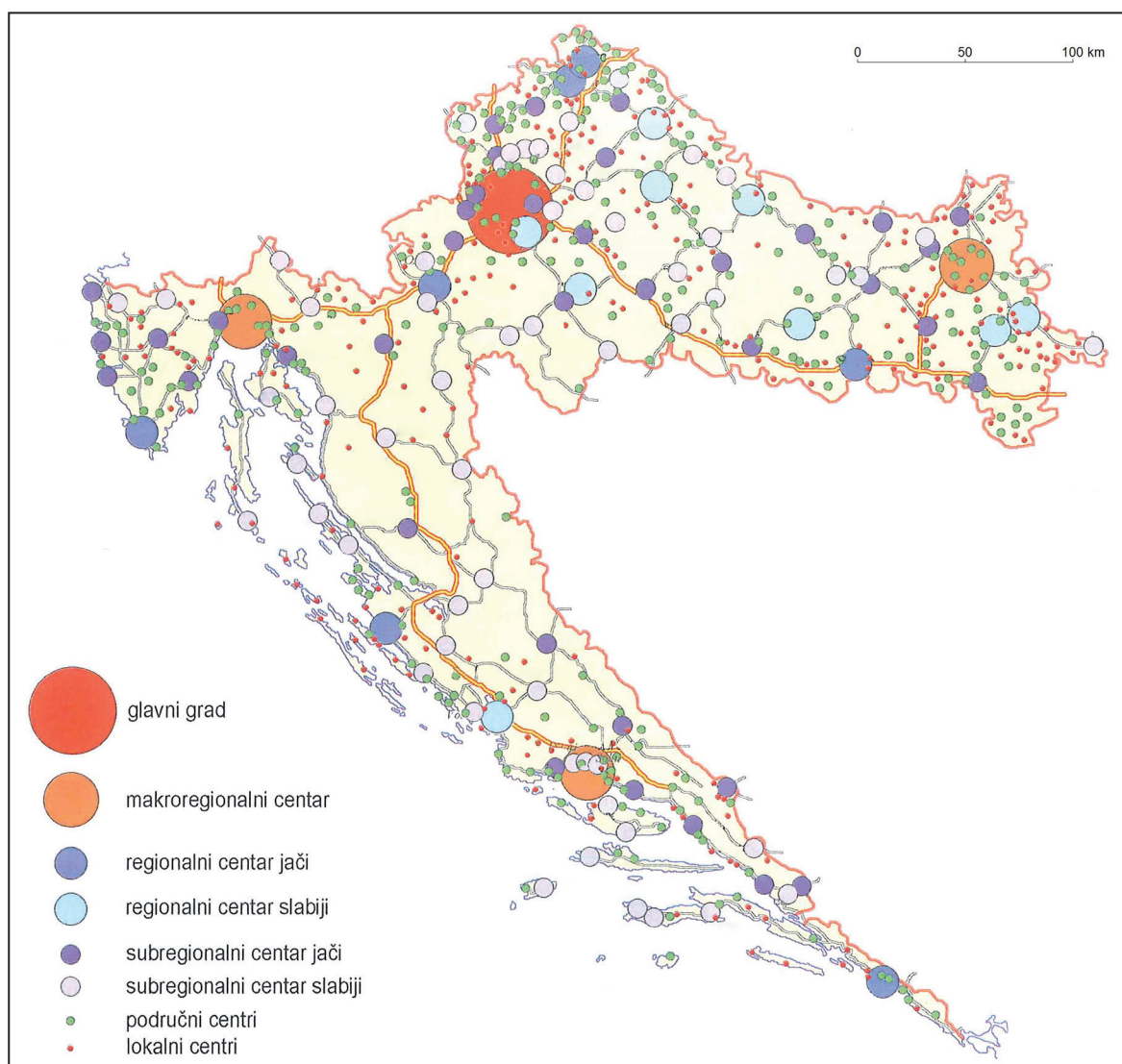

На приложеној географској карти је приказан број месеци у години у којима је могуће ширење жуте грознице коју преносе комарци жуте грознице (лат. *Aedes aegypti*). Који је назив топлотног појаса са најповољнијим условима за ширење наведене болести?

(1 бод)

Географија

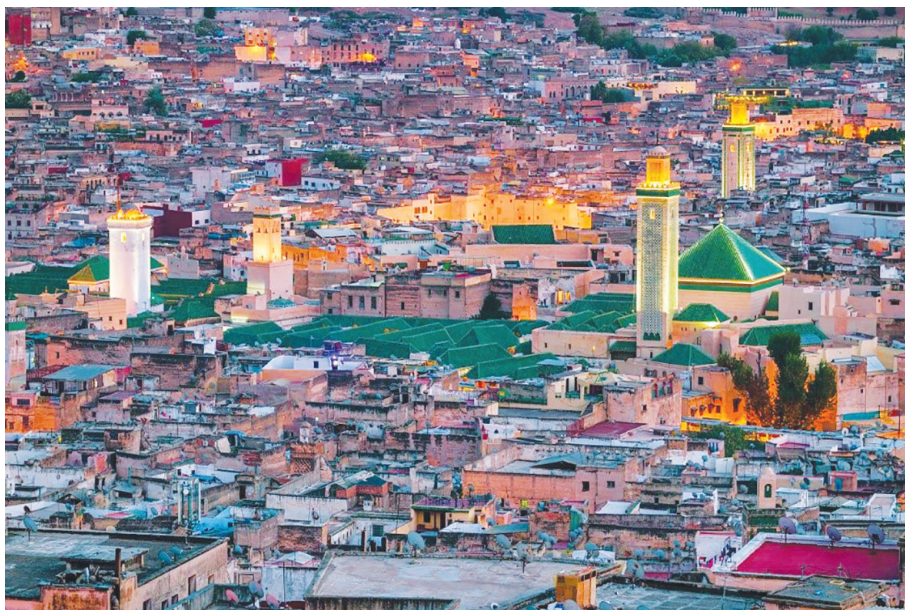
31. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

Која су имена три града са функцијом регионалних центара за подручје Планинске Хрватске?

(1 бод)

32. Пажљиво посматрајте приложену фотографију.

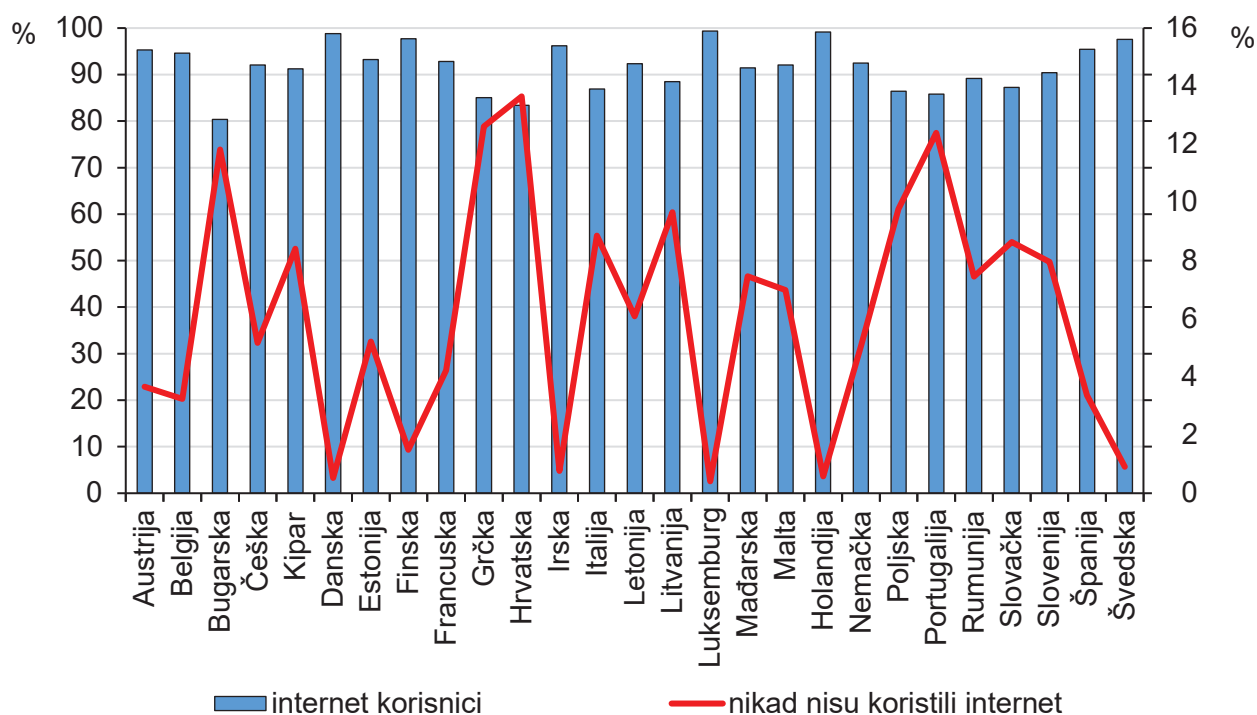

Којем културно-генетском типу града припада град приказан на фотографији?

(1 бод)

Географија

33. Пажљиво посматрајте приложени дијаграм.

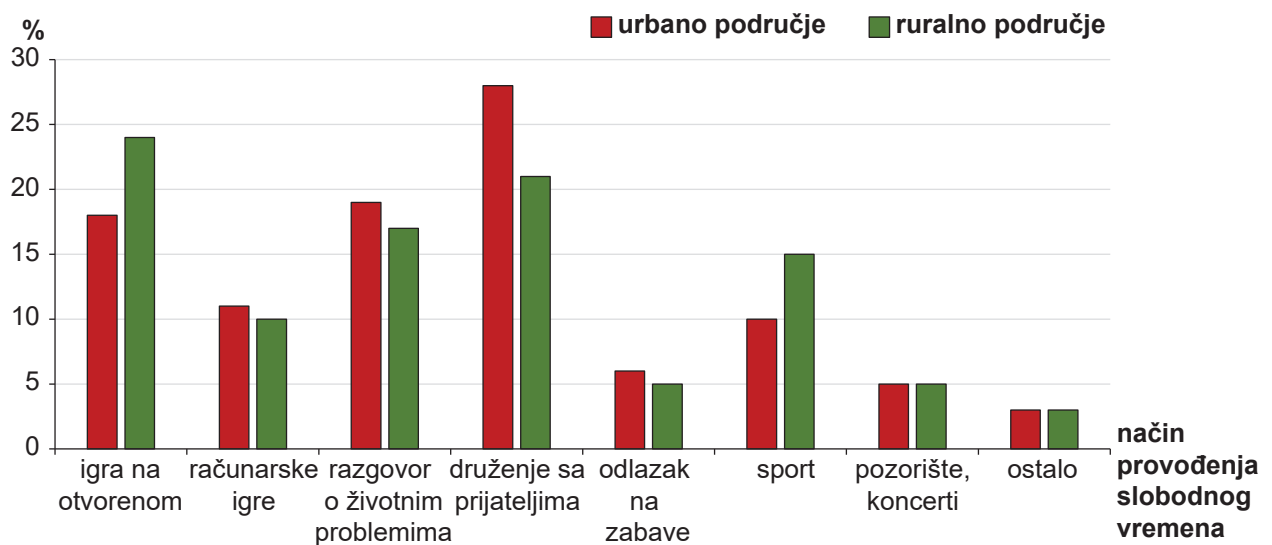

Које је име државе Европске уније са највећим уделом становника који се ниједном нису користили интернетом 2023. године?

(1 бод)

34. Пажљиво посматрајте приложени дијаграм.

Приложени дијаграм приказује структуру провођења слободног времена средњошколаца у руралним и урбаним подручјима Румуније. Код којег начина провођења слободног времена је забележена највећа разлика у постотним бодовима? Наведите један разлог таквог стања.

Начин провођења слободног времена: _____

Разлог: _____

(1 бод)

Географија

35. Пажљиво посматрајте приложену табелу и прочитајте текст.

Национални парк	Број посетиоца				
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
НП Крка	1 284 723	1 354 802	1 354 725	423 010	733 824
НП Мљет	140 329	145 751	148 395	37 844	90 642
НП Плитвичка језера	1 720 331	1 796 670	1 771 523	445 841	804 800
НП Рисњак	16 575	16 835	18 934	13 984	20 333

Овај национални парк је познат по бигреним баријерама преко којих се прелива вода стварајући сликовите водопаде. Између бигрених баријера се стварају проточна језера. Највиши водопад у том националном парку се назива Манојловац и висок је готово 60 метара.

Колико износи разлика у броју посетиоца између 2021. године и године са највећим бројем посетиоца у описаном националном парку?

(1 бод)

36. Пажљиво посматрајте приложену фотографију.

Наведите један пример позитивног и један пример негативног утицаја на животну средину мегапројекта са фотографије.

Пример позитивног утицаја: _____

Пример негативног утицаја: _____

(1 бод)

37. Пажљиво посматрајте приложену фотографију.

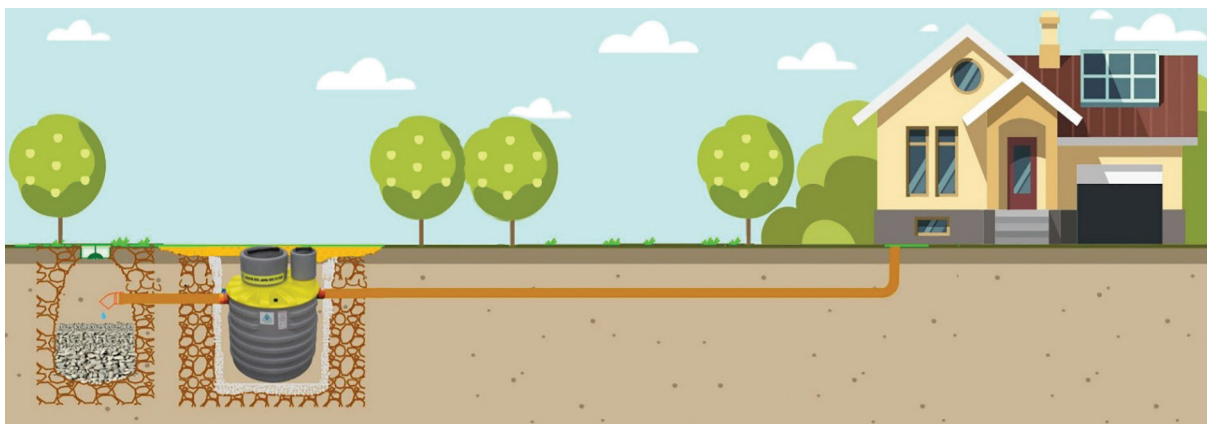
Наведите једну позитивну и једну негативну последицу увођења аутономних возила.

Позитивна последица: _____

Негативна последица: _____

(1 бод)

38. Пажљиво посматрајте графички прилог.

Који је назив начина прочишћавања отпадних вода приказан на графичком прилогу?

(1 бод)

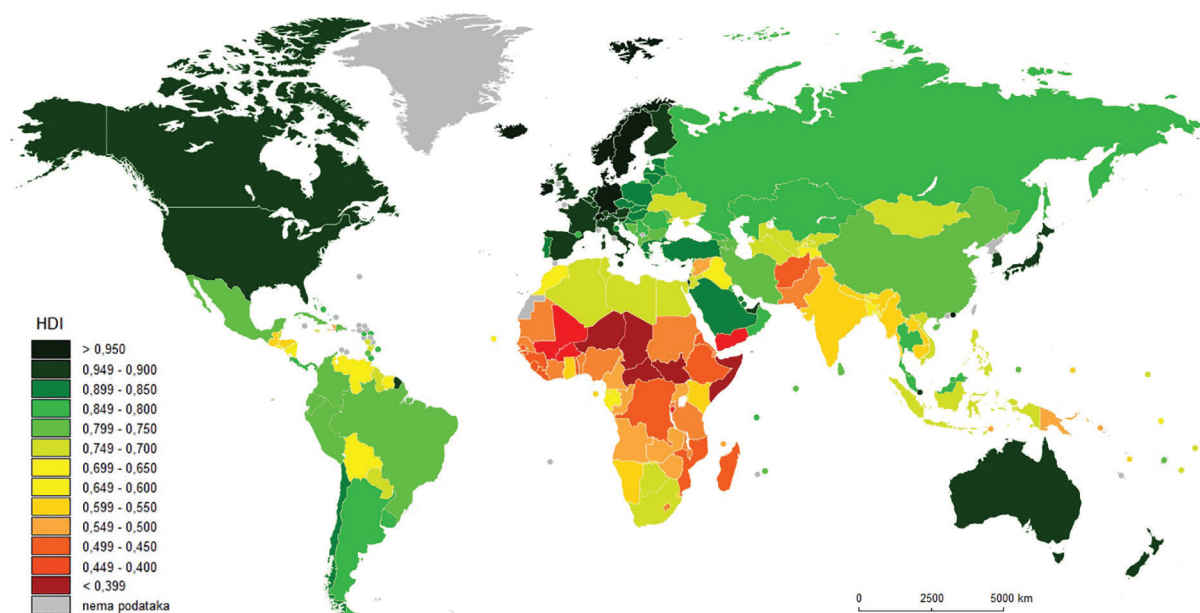
III Задаци продуженог одговора

У следећим задацима одговорите са неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно што је битно за задатак.

Одговоре упишите само на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор доноси један, два или три бода.

39. Пажљиво посматрајте приложену географску карту.

Наведите по један пример државе са највишом категоријом и по један пример државе са најнижом категоријом индекса хуманог развоја за Југозападну, Јужну и Источну Азију.

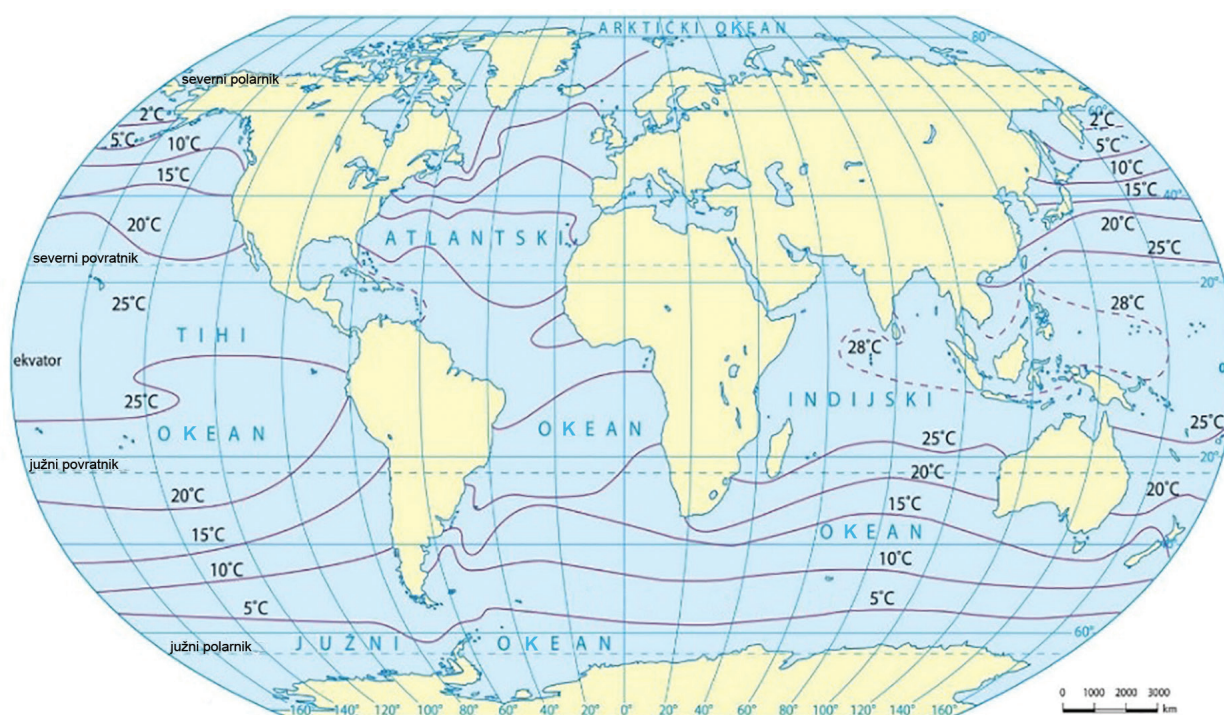
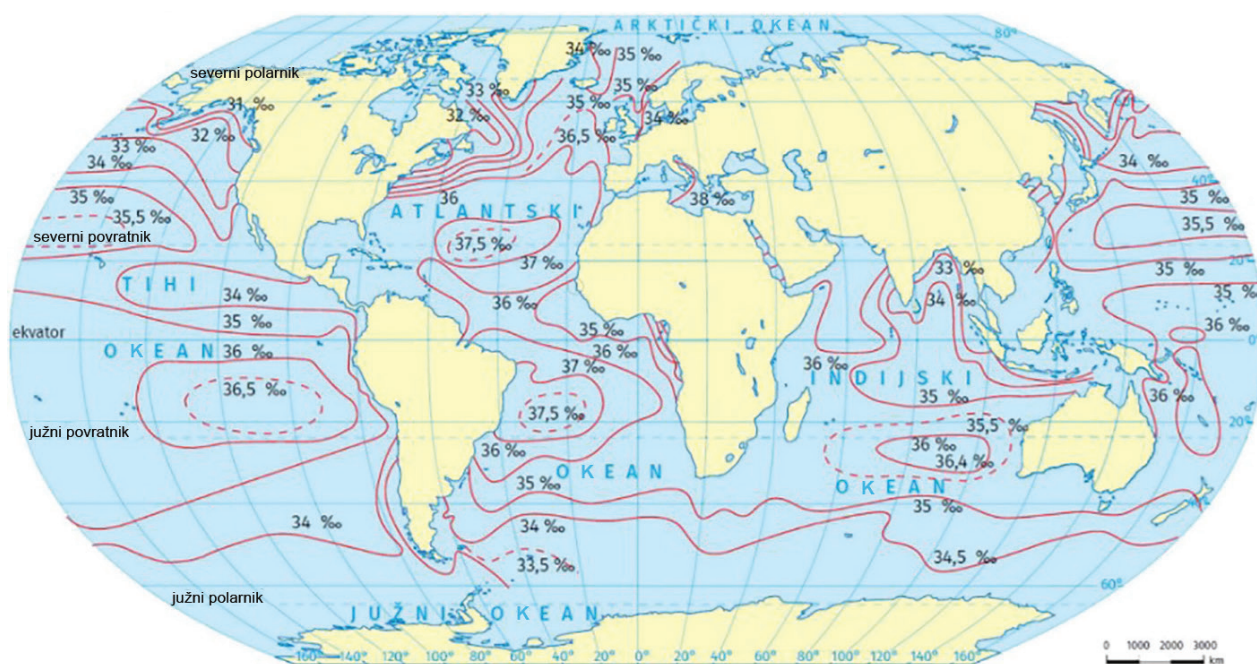

[illegible]

(3 бода)

40. Пажљиво посматрајте приложене географске карте.

Наведите називе приказаних карактеристика мора те за сваку приказану карактеристику објасните како и зашто се мења географски распоред те карактеристике мора са порастом географске ширине.

[illegible]

(3 бода)

Географија

---

41. Пажљиво посматрајте приложену фотографију.

Објасните важност приказане групе људи и животиња за привреду субекуменског подручја некада и данас наводећи назив те групе.

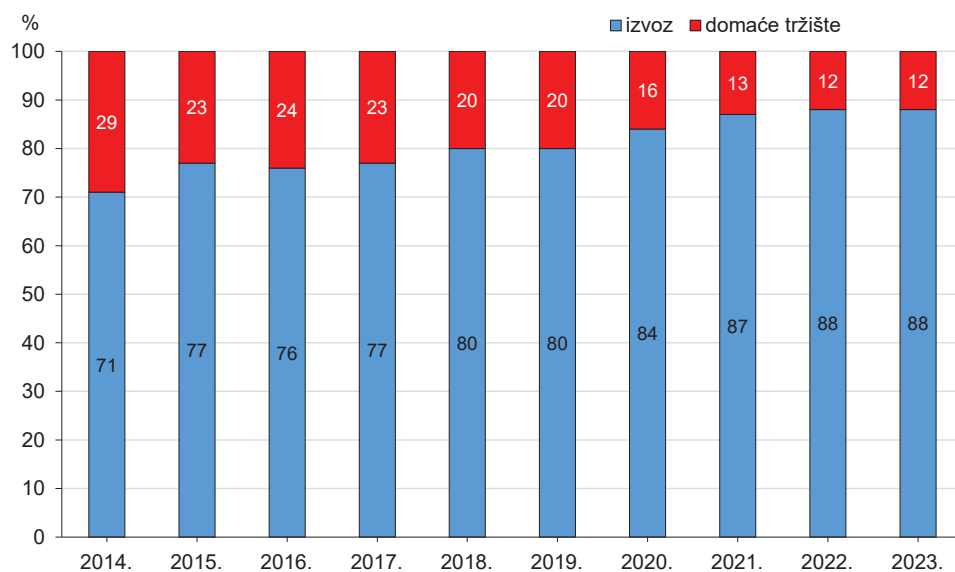
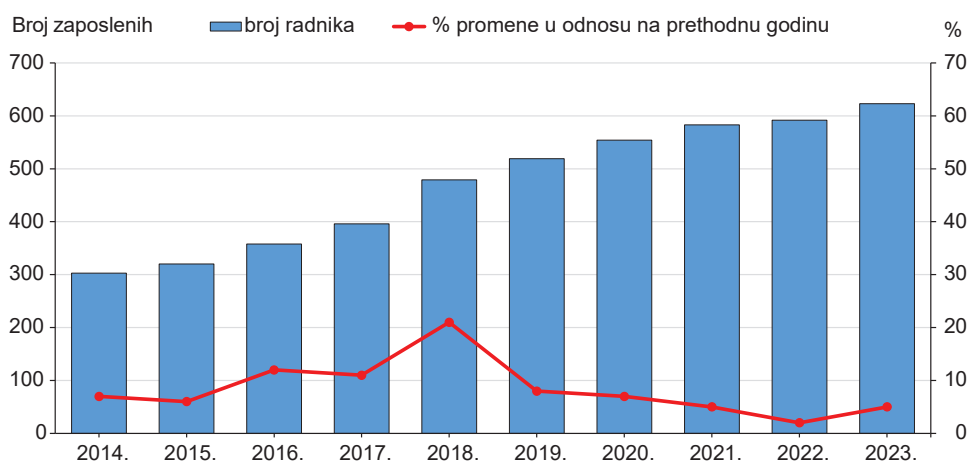
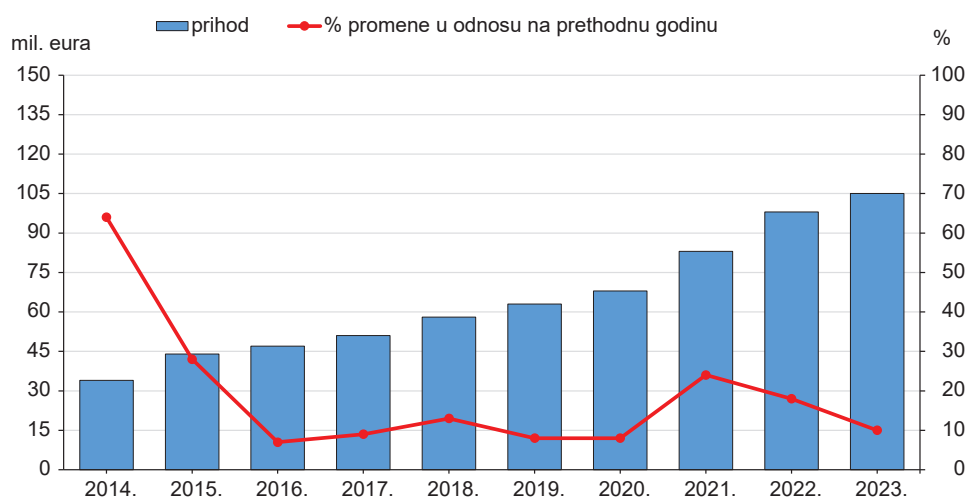

[illegible]

(3 бода)

42. Пажљиво посматрајте приложене дијаграме.

На дијаграмима су приказани изабрани пословни резултати једне хрватске фирме која се бави марикултуром. Први дијаграм приказује приход од продаје, други број запослених, а трећи удео извоза у приходу од продаје.

Опишите основна пословна постигнућа наведене фирме са освртом на промене продуктивности употребљавајући релативне показатеље (промене у приходу и тржишту) у задњих десет година и значај наведене делатности за локалну привреду Приморске Хрватске.

[illegible]

(3 бода)

Празна страница

Празна страница

Празна страница